

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ochrana před šikanózními insolvenčními návrhy

Tzv. bankrot nevěstí o aktuální finanční kondici osoby nic dobrého[1] a může se stát nikoliv nevýznamným impulsem ke zdrženlivosti, či dokonce skepticismu nejen klientů, ale například i obchodních partnerů.[2] Vyvolání „umělého“ insolvenčního řízení se s ohledem na to jeví pro konkurenční společnosti jako vhodný nástroj k oslabení pozice domnělého dlužníka na trhu, či dokonce k jeho likvidaci (nikoliv v právním smyslu).[3]

Trefně se v tomto směru vyjádřil rovněž Nejvyšší soud, který uvedl, že „[...] šikanózní insolvenční návrh, resp. insolvenční návrh obsahující nepravdivé údaje je způsobilý bez dalšího výrazně zasáhnout do dobré pověsti právnické osoby – podnikatele, proti které směřuje, a způsobit jí tak imateriální újmu, a to i v případě, kdy informace o zahájení insolvenčního řízení není uveřejněna v tisku či na zpravodajských internetových portálech, popř. prostřednictvím jiných médií. [...] takový insolvenční návrh zpochybňuje samotnou podstatu dobré pověsti podnikatele – jeho schopnost včas a řádně plnit své závazky.“[4]

Právě s ohledem na to byly do zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) (dále jen „**InsZ**“), začleněny instituty, které mají podobným šikanózním jednáním zabránit, případně je alespoň filtrovat.

Předně je vhodné tyto defenzivní nástroje rozdělit do dvou skupin. První skupina nástrojů má chránit dotčené osoby „automaticky“ či s přispěním soudu, tedy bez jeho aktivního jednání. Jinými slovy už jen tím, že jsou zakotveny v zákoně a potenciálním šikanózním jednáním staví překážky samy o sobě. Druhou skupinu pak tvoří prvky aktivní obrany. Jedná se o nástroje, které dotčená osoba musí použít sama v rámci své aktivity. Tématem tohoto příspěvku je představení nástrojů spadajících do první zmíněné skupiny.

Nástroje ochrany

Náležitosti insolvenčního návrhu

Insolvenční návrh by měl splňovat náležitosti požadované zákonem, tedy zejména musí být podán ve správné podobě a způsobem zákonem požadovaným. Dle zákona je dále potřeba, aby byl věřitelský návrh doložen listinami, které dokládají, že má věřitel proti dlužníkovi splatnou pohledávku, a je také potřeba přiložit přihlášku pohledávky.

Již v této fázi je za určitých okolností možné identifikovat jistý ne zcela obvyklý postup navrhovatele. Dle odborné literatury totiž skutečnost, že věřitel nepředložil požadované listiny, může naznačovat jeho nepoctivý záměr.[5] Je nicméně potřeba zmínit, že takový postup může být „po zásluze potrestán“. Dle judikatury může totiž nedoložení listin, které vyústí v zamítnutí insolvenčního návrhu, založit nárok dlužníka na náhradu škody vůči insolvenčnímu navrhovateli dle ustanovení § 147.[6] Podobně tak i nepřipojení přihlášky k návrhu může indikovat pochybný věřitelův záměr. Uvedené se nicméně přesouvá spíše do roviny úvah a určitých prvotních indikátorů, když ustanovení § 128 odst. 2 InsZ stanovuje soudu určit navrhovateli lhůtu k doplnění insolvenčního návrhu, pokud k němu nejsou připojeny přílohy, případně pokud tyto neobsahují stanovené náležitosti.

Nelze opomenout ani důsledky zjištění pohledávky v jiné výši, než v jaké byla přihlášena. Na tuto problematiku pamatuje ustanovení § 178 InsZ. Dle tohoto ustanovení se nebude přihlížet k pohledávce, jejíž skutečná výše po přezkoumání bude činit méně než 50 % přihlášené částky. Pro účely ochrany je tedy podstatné, že se k takové přihlášce nebude přihlížet. Primárním důsledkem nadhodnocených přihlášek je jejich odmítnutí. To je učiněno soudem *ex offo*. Hovoří se o tzv. *propadném elementu*.^[7] Obdobné pak platí i ve vztahu k zajištěným přihlášeným věřitelům dle ustanovení § 179 InsZ.

Je patrné, že taková míra ochrana by byla naprosto nedostatečná. Zákon proto předkládá další prvky ochrany.

Nezveřejnění dokumentů v insolvenčním rejstříku

Jakmile na příslušný soud dorazí insolvenční návrh, je dle ustanovení § 100a InsZ předběžně posuzován. Norma umožňuje soudu v pochybnostech rozhodnout o tom, že se (i) insolvenční návrh, (ii) vyhláška, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, a (iii) jiné dokumenty v rejstříku nezveřejní za účelem ochrany dlužníka.^[8] O tom musí soud rozhodnout neprodleně, nejdéle však do konce následujícího pracovního dne.

Je potřeba zmínit, že lhůta 2 hodin určená pro zveřejnění vyhlášky zahajující insolvenční řízení, která je uvedena v následujícím ustanovení § 101 InsZ, nedopadá na situace, kdy je insolvenční návrh podaný věřitelem, ale pouze na řízení zahájená samotným dlužníkem. Dle komentářové literatury je nicméně potřeba i tento časový rámec vnímat v kontextu předběžného posouzení dle § 100a.^[9] Stav „utajení“ může trvat až 7 dnů, během nichž soud posuzuje insolvenční návrh s ohledem na jeho důvodnost (§ 128a InsZ). Někteří nicméně zastávají názor, že návrh by měl být posuzován i s ohledem na ustanovení § 128 odst. 1, tedy se zřetelem k formálním náležitostem návrhu.^[10]

Nezveřejnění dokumentů v rejstříku neplní ovšem jen úlohu samotného „utajení“. Dlužno uvést, že účinky zahájení insolvenčního řízení podle § 109 odst. 4 (tedy například že výkon rozhodnutí nebo exekuci nelze provést nebo že pohledávky nemohou být uplatněny žalobou, ale přihláškou) nastávají až okamžikem zveřejnění vyhlášky v insolvenčním rejstříku. Pokud je tedy soudem rozhodnuto o nezveřejnění dokumentů dle § 100a, nenastanou účinky insolvenčního řízení.

Z pohledu (ne)dlužníka se v tomto ohledu nabízí preventivní, zákonem neupravená notifikace soudu ohledně možného podání šikanózního návrhu a v této souvislosti lze soud požádat o nezveřejnění dokumentů a listin k dané osobě. Rozhodnutí soudu o (ne)zveřejnění je nicméně zcela v gesci soudu a dlužník, respektive navrhovatel nemůže tento postup ovlivnit.

Odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost

Dalším z institutů zavedených k boji s šikanózními insolvenčními návrhy je možnost soudu odmítnout návrh pro zjevnou bezdůvodnost. Institut zakotvený v ustanovení § 128a byl do předpisu vložen novelizujícím zákonem č. [334/2012](#) Sb., kterým měla být posílena ochrana proti šikanózním návrhům. Předpis ve zmíněném ustanovení předkládá seznam situací, ve kterých lze návrh odmítnout pro zjevnou bezdůvodnost. Relevantní je v tomto kontextu zejména situace, kdy jeho podáním insolvenční navrhovatel zjevně sleduje zneužití svých práv na úkor dlužníka.^[11] Výčet důvodů pro odmítnutí uvedených v ustanovení § 128a InsZ je pouze demonstrativní a soud může dovodit i další možné situace. Pokud (ne)dlužník předloží soudu důkazy o šikanózní povaze návrhu, musí soud uvést, z jakého důvodu se s tímto názorem neztotožňuje: *„Pokud dlužník předloží relevantní důkazy, že insolvenční návrh má šikanózní povahu, resp. spočívá ve zneužití práva věřitele [ustanovení § 128a odst. 2 písm. c) insolvenčního zákona], pak je povinností insolvenčního soudu vysvětlit, proč se s tímto tvrzením neztotožňuje. K tomu, je-li to potřebné, může provádět důkazy (§*

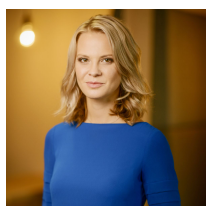
86 insolvenčního zákona). [...] Opačný postup upírající dlužníkovi možnost předkládat důkazní návrhy zpochybňující splnění podmínek úpadku by představoval porušení obecné zásady rovnosti „zbrání“ dopadající i na insolvenční řízení.“[12]

Posuzovat insolvenční návrh z hlediska jeho zjevné bezdůvodnosti dle ustanovení § 128a InsZ je nicméně možné tehdy, pokud je projednatelný dle ustanovení § 128 InsZ, tedy s ohledem na jeho formální bezvadnost.[13]

Pokuta

V neposlední řadě je potřeba zmínit institut pokuty, který je zakotven v odst. 3 ustanovení § 128a InsZ. Dle něj může soud potrestat navrhovatele, jejichž insolvenční návrh byl odmítnut pro zjevnou bezdůvodnost, pokutou až do výše 500 000 Kč. V potaz jsou pak brány všechny okolnosti věci, zejména okolnosti podání návrhu, následky jeho podání a jejich závažnost, jednání insolvenčního navrhovatele po podání návrhu a případná snaha nahradit způsobenou škodu nebo odstranit škodlivé následky. Jedná se o sankci uloženou domnělému věřiteli.

Představené instituty nestanoví úplný výčet ochranných nástrojů insolvenčního práva. Lze kupříkladu zmínit také zálohu na náklady insolvenčního řízení, ta ovšem s ohledem na svou výši v současné době již pro domnělé věřitele nestanoví žádnou větší překážku pro podání šikanózního návrhu. Je tak možné uvést, že současné nástroje ochrany nepředstavují jakýsi pomyslný štít před zneužívajícím jednáním, ale spíše určité překážky či nástrahy, kterým se budou domnělí věřitelé snažit vyhnout. Potenciální (ne)dlužníci se tak budou muset v mnohých případech proti věřitelům bránit vlastním aktivním jednáním.

Mgr. Lucie Kačerová,
advokátka / Senior Associate

Mgr. Marek Čmiel,
advokátní koncipient / Junior Associate

[ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212
e-mail: paha@rowanlegal.com

---

[1] Viz například RICHTER, T. Insolvenční právo. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s.

261.

[2] Viz důvodová zpráva k zákonu č. [334/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Viz například STANISLAV, Antonín. Problematika šikanózních insolvenčních návrhů. Soukromé právo (Wolters Kluwer), č. 7, rok 2018.

[4] Z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5640/2015.

[5] JIRMÁSEK, Tomáš. § 105 [Přílohy insolvenčního návrhu podaného věřitelem]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 2.

[6] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 7. 2012, sp. zn. KSBR 40 INS 5261/2008, 29 NSČR 15/2010 - A - 87.

[7] RICHTER, T. Insolvenční právo. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 304.

[8] Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. [64/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 64/2017 Dz.

[9] JIRMÁSEK, Tomáš. § 100a [Předběžné posouzení insolvenčního návrhu podaného věřitelem]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 7.

[10] JIRMÁSEK, Tomáš. § 100a [Předběžné posouzení insolvenčního návrhu podaného věřitelem]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021.

[11] Ustanovení § 128a odst. 2 písm. c) InsZ.

[12] Nález Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2016, sp. zn. III. ÚS 1589/15.

[13] Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 4. 2013, sp. zn. 2 VSOL 202/2013.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)